

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโศคในชีวิตประจำวันของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโศคในชีวิตประจำวันในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะประชากรต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสาร กับการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ประเภทต่าง ๆ ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสาร กับความพึงพอใจจากข่าวสาร ประเภทต่าง ๆ ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร กับความพึงพอใจจากข่าวสาร ประเภทต่าง ๆ ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโศคในชีวิตประจำวันของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจจากข่าวสาร กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโศคในชีวิตประจำวันของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 21-55 ปี จำนวน 405 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโศคในชีวิตประจำวัน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่าง

การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ตามลักษณะประชากร และวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ Scheffe นอกจากนี้ ยังใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ อีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

● ลักษณะทางประชากร

ผลการวิจัย พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 405 คน เพศชายและเพศหญิง มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายเล็กน้อย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปีมากที่สุด และอาชีพที่มีสัดส่วนสูงสุด คือ พนักงานบริษัทเอกชน และกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเป็นโสด โดยมีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างกว่าหนึ่งในสี่มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน

● การแสวงหาข่าวสาร

ผลการวิจัย จากข่าวสาร 23 ด้านนั้น พบว่า ข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก ประกอบด้วย ข่าวสารด้านสถานการณ์ทั่วไป รองลงมา คือ ข่าวด้านการแพทย์ การดูแลสุขภาพกายและใจ และข่าวสารด้านแหล่งงาน แนะนำอาชีพ ช่องทางทำมาหากิน สำหรับข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการน้อยที่สุด คือ ข่าวด้านแหล่งท่องเที่ยวกลางคืน

ส่วนเหตุผลในการแสวงหาข่าวสารนั้น กลุ่มตัวอย่าง ต้องการติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคต และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวในการดำรงชีวิต ส่วนอันดับสาม คือ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องราวที่ต้องการทำรวมทั้ง เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้แสวงหาข่าวสารน้อยที่สุด คือ เพื่อแก้เหงา

รูปแบบของข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด คือ การวิเคราะห์แบบเจาะลึก รองลงมา คือ รายงานข่าวสถานการณ์ทั่วไป และการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนรูปแบบข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่าง ต้องการน้อยที่สุด คือ รายการสนทนาข่าวสารคดีทั่วไป และข่าวสารสอดแทรกด้วยความบันเทิง

สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ อันดับที่สองคือ สื่อหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ลำดับต่อมา คือ สื่อวิทยุ ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้แสวงหาข่าวสารน้อยที่สุด คือ เพจเจอร์ ทั้งนี้ ความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสวงหาข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์บ่อยมาก สื่อหนังสือพิมพ์รายวัน /รายสัปดาห์บ่อยมาก และสื่อวิทยุบ่อย แต่กลุ่มตัวอย่างครั้งหนึ่งไม่เคยแสวงหาข่าวสารจากสื่อเพจเจอร์เลย

● การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารด้านการได้รับทราบข่าวสาร ความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุนและอื่นๆ ครอบคลุมทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพิ่มพูนประสบการณ์ในระดับสูงใกล้เคียงกัน และกลุ่มตัวอย่างได้รับประโยชน์จากข่าวสารด้านการได้รับความเพลิดเพลินน้อยที่สุด

● ความพึงพอใจจากข่าวสาร

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความพึงพอใจจากข่าวสาร ด้านการได้รับทราบข่าวสารด้านต่างๆ ด้วยความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด และจัดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ข้อมูลข่าวสาร ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ท่าน และการได้รับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุนและอื่นๆ ครอบคลุมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในระดับสูงเช่นกัน ส่วนความพึงพอใจที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากข่าวสารน้อยที่สุด คือ ข่าวสารช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด

● การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

● การใช้เวลาในกิจกรรมต่างๆ

จากผลการวิจัยในกิจกรรมทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการหาช่องทางประกอบอาชีพใหม่มากที่สุด รองลงมาคือ การพักผ่อนอยู่บ้าน ลำดับต่อมา คือ การใช้เวลาในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์ อื่นๆ เพื่อพัฒนางานที่ทำอยู่

สำหรับการใช้เวลาในการซื้อสินค้านั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าไปในทิศทางเดียวกัน คือ ลดปริมาณการซื้อสินค้าหมวดที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย เสื้อผ้า เครื่องประดับ / นาฬิกา รองเท้า / กระเป๋า เครื่องสำอาง / น้ำหอม และอุปกรณ์สื่อสาร โดยสินค้าที่กลุ่มตัวอย่างลดการบริโภคมากที่สุด คือ อุปกรณ์สื่อสาร เช่น มือถือ

เพลงเจอร์ และกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่าไม่เคย หรือเลิกซื้ออุปกรณ์สื่อสาร รองลงมา คือเครื่องประดับ/นาฬิกา และเครื่องสำอาง/น้ำหอม มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ส่วนหมวดสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ อาหาร / เครื่องดื่ม ของใช้ส่วนตัว เช่น สบู่ ยาสีฟัน และของใช้ในบ้าน เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจานนั้น พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง ยังคงบริโภคสินค้าหมวดนี้เท่าเดิม

ด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน คือ ลดการใช้บริการลง โดยสามในสี่ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าไม่เคยใช้บริการ หรือเลิกทำ ในบริการเหล่านี้ ได้แก่ การดูคอนเสิร์ต การท่องเที่ยวต่างประเทศ และการเล่นสนุกเกอร์

- ความสนใจ / การให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ

กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับการประสบความสำเร็จด้านการงาน / อาชีพ / ธุรกิจ มากที่สุด รองลงมาคือ ครอบครัว และสนใจเรื่องช่องทางหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้ตนเองและครอบครัว ส่วนเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ การประสบความสำเร็จด้านกีฬา

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสาร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ในการทดสอบหาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร กับการแสวงหาข่าวสารนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยแบ่งการแสวงหาข่าวสาร ออกเป็น 4 หมวด ประกอบด้วย ข่าวสารทุกด้าน ข่าวสารทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวบันเทิงและสันทนาการ

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ (ผลสรุปจากตารางที่ 18-29)

1. เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวบันเทิงและสันทนาการ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารด้านบันเทิงและสันทนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีการแสวงหาข่าวสารด้านบันเทิงและสันทนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่เมื่อทำการทดสอบหาจุดแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวด้านบันเทิงและสันทนาการไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารด้านบันเทิงและสันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่เมื่อทำการทดสอบหาจุดแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

6. รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวด้านบันเทิงและสันทนาการไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแตกต่างกัน

- การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร (ผลสรุปจากตารางที่ 30-41)

จากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับรายได้ ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

- ความพึงพอใจจากข่าวสาร (ผลสรุปจากตารางที่ 42-53)

1. เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมทั้งด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมทั้งด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมทั้งด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมทั้งด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน และด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

6. รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมทั้งด้านสาระประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

● **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน**

● **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน (ผลสรุปจากตารางที่ 54-59)**

1. เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

6. รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

● การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมต่างๆ (ผลสรุปจากตารางที่ 60-65)

1. เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความแตกต่างด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้าน กลุ่มที่ค้าขาย กลุ่มที่รับจ้าง และกลุ่มที่รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ยังมีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่ค้าขาย มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นนิสิตนักศึกษา และกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และด้าน

การใช้เวลาในการซื้อสินค้า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป และด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่เป็นโสด มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไปมากกว่ากลุ่มที่เป็นหม้าย ในขณะที่ กลุ่มที่เป็นหม้ายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นโสด

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญาโทมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นกัน ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญาโท และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ มากกว่า กลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญาโท กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

6. รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจเรื่องต่างๆ (ผลสรุปตารางที่ 66-71)

1. เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้ว ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยกลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา กลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว /อาชีพอิสระ และกลุ่มที่ว่างงาน / กำลังหางาน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้าน

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทำการทดสอบหาคู่แตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe แล้วไม่พบคู่ที่แตกต่าง

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ

6. รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ

สมมุติฐานที่ 3 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร

ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ ระหว่างการแสวงหาข่าวสาร กับการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร นั้น ผู้วิจัย จัดหมวดหมู่ของการแสวงหาข่าวสาร ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวบันเทิงและสันทนาการ ส่วนการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ก็แบ่งเป็น 3 หมวด ประกอบด้วย การรับรู้ประโยชน์ทุกด้าน ประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ (ผลสรุปจากตารางที่ 72-73)

จากผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ข่าวทั่วไป และข่าวบันเทิงและสันทนาการ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนข่าวเศรษฐกิจและสังคม ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และ

ประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สมมุติฐานที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากข่าวสาร

ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสาร กับความพึงพอใจจากข่าวนั้น ผู้วิจัย จัดหมวดหมู่ของการแสวงหาข่าวสาร ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม และข่าวบันเทิงและสันทนาการ ส่วนความพึงพอใจจากข่าวสาร ก็แบ่งเป็น 3 หมวด ประกอบด้วย ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ (ผลสรุปจากตารางที่ 74-75)

จากผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข่าวบันเทิงและสันทนาการ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยเช่นกัน แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมุติฐานที่ 5 การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากข่าวสาร

ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร กับความพึงพอใจจากข่าวนั้น ผู้วิจัย จัดหมวดหมู่การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย การรับรู้ประโยชน์ทุกด้าน ประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ส่วนความพึงพอใจจากข่าวสาร ก็แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ (ผลสรุปจากตารางที่ 76-77)

จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารด้าน

เนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยเช่นกัน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สมมุติฐานที่ 6 การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจนั้น ผู้วิจัย จัดหมวดหมู่การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย การรับรู้ประโยชน์ทุกด้าน ประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ส่วนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า การใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ และความสนใจในเรื่องต่างๆ (ผลสรุปจากตารางที่ 78-82)

จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

นอกจากนี้ การรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ เป็นที่น่าสังเกตว่า การรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมุติฐานที่ 7 ความพึงพอใจจากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจจากข่าวสาร กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชนกรุงเทพมหานครในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ นั้น ผู้วิจัย จัดหมวดความพึงพอใจจากข่าวสารเป็น 3 หมวด ได้แก่ ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ ส่วนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า การใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ และความสนใจในเรื่องต่างๆ (สรุปผลการวิจัยจากตารางที่ 83-87)

จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนความพึงพอใจจากข่าวสารด้านสาระประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านสาระประโยชน์มาก จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้บริการต่างๆ น้อยลง กล่าวคือ ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านสาระประโยชน์ ไม่มีผลให้กลุ่มตัวอย่างปรับลดเวลาในการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้บริการต่างๆ ลง ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามที่คาดหมาย

นอกจากนี้ ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ ยังมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสาร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และการศึกษาต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้านเพศ สถานภาพสมรส และรายได้นั้น ไม่พบความแตกต่างด้านการแสวงหาข่าวสาร อธิบายได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างระหว่างเพศชายและหญิง และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส และรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวสารทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข่าวบันเทิงและสันตนาการในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Theory) ของบอลต์-โรคิช และเดอเฟลอร์ (Ball Rokeach and De Fleur, 1976) ที่ว่า บุคคลจะมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพทัศนคติ สติปัญญา ความรู้ และความสนใจ นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งโครงสร้างต่างๆ เหล่านี้ จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมการรับรู้ หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน และจากแนวคิดด้านการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะประชากร (Demographic Analysis of An Audience) ที่กล่าวว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ยังรวมถึงการเลือกใช้สื่อ หรือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละคนที่อยู่ในแต่ละกลุ่มประชากรย่อมมีกิจกรรม การดำเนินชีวิต ตลอดจนการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) รวมทั้ง ผลงานวิจัยด้านการสื่อสารส่วนใหญ่ จะพบว่าเพศที่ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างกัน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยและแนวคิดข้างต้น เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกระดับชั้นในสังคม ฉะนั้น ไม่ว่าประชาชนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง สถานภาพสมรส หรือระดับรายได้เช่นไร ต่างก็ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเท่าเทียมกัน และการแสวงหาข่าวสารนั้นไปเพื่อลดความกดดันจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจเช่นกัน ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า ตัวแปรด้านเพศ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่สามารถบ่งชี้ถึงความแตกต่างด้านแสวงหาข่าวสารในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประชาชนได้

2. อายุ ผลการวิจัย พบว่า มีเพียงข่าวด้านบันเทิงและสันตนาการด้านเดียวเท่านั้น ที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการแสวงหาข่าวแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี ซึ่ง

เป็นกลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุดในการวิจัยครั้งนี้ มีเกณฑ์เฉลี่ยในการแสวงหาข่าวสารด้านด้านบันเทิงและสันตนาการมากกว่ากลุ่มอื่นๆ (จากตารางที่ 21) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะประชากร ที่อ้างถึงในประมะ สตะเวทิน (2533) ที่กล่าวว่า คนที่มีอายุมากจะมีความคิดอนุรักษ์นิยม ชี้อธิบายการปฏิบัติ มองโลกในแง่ร้าย มากกว่าคนที่มีอายุน้อย เนื่องจากมีประสบการณ์ และผ่านปัญหาต่างๆ มากมาย แต่คนที่มีอายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยม มองโลกในแง่ดี คนที่มีอายุต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยคนที่มีอายุมาก จะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง เช่น การอภิปรายปัญหาสังคม ราชการศาสนา แต่เด็กและวัยรุ่น จะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น ราชการบันเทิง การ์ตูน และเพลงสมัยใหม่ อ้างในยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชนี เชยจรรยา และคณะ (2541) เรื่องบทบาทสื่อมวลชนและพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่า กลุ่มที่มีอายุน้อยจะดูราชการด้านบันเทิงคือ ละคร ภาพยนตร์ เกมสโว์ เพลง/มิวสิควีดีโอ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป รวมทั้งข่าวเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจประชาชนในกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะอายุมากหรือน้อย ก็ย่อมต้องการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป และข่าวเศรษฐกิจและสังคมเหมือนกัน

3. อาชีพ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข่าwbันเทิงและสันตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะประชากร (Demographic Analysis of An Audience) ที่กล่าวว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ยังรวมถึงการเลือกใช้สื่อ หรือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละคนที่อยู่ในแต่ละกลุ่มประชากรย่อมมีกิจกรรม การดำเนินชีวิต ตลอดจนการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) และตรงกับผลการวิจัยของ ศิริชัย ศิริกาชะ (2525) ซึ่งศึกษาสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองปนชนบท พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน และงานวิจัยของ วิชดา เกียวกุล ที่พบว่า อาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวรับข่าวโทรทัศน์ แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ จะมีการเปิดข่าวโทรทัศน์มากกว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้ที่มีอาชีพงานบริการ รับจ้างทั่วไป และกลุ่มแม่บ้าน และงานวิจัยของ สุภารักษ์ จูตระกูล (2537) ก็พบเช่นกันว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

4. การศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน ในด้านการแสวงหาข่าวด้านบันเทิงและสันตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโรบินสัน (Robinson, 1972) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อ และระดับความรู้ในเรื่อง ข้อมูล ข่าวสาร แตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มที่มีความรู้สูง เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านข้อมูล สารคดี และจะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของคนให้มากโดยการใช้สื่อมวลชน นอกจากนี้ Steiner (1963) อ้างในชูลด์ เบ็ญจรงค์กิจ (2534) ได้ทำการศึกษาพบว่า คนที่มีการศึกษาและอายุมาก นิยมเปิดรับข่าวสารและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยและอายุน้อย ทั้งนี้ จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนสูงที่สุด และมีค่าเฉลี่ยของการแสวงหาข่าวด้านบันเทิงและสันตนาการมากกว่ากลุ่มอื่นๆ (ตารางที่ 27) ซึ่งกลุ่มนี้นับว่าเป็นชนชั้นกลาง และจากข้อมูลทั่วไปพบว่า ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนซึ่งอาจเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน ธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจด้านบริการ และคาดว่าได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่าธุรกิจอื่นๆ มีจำนวนคนตกงาน หรือถูกเลิกจ้างมากกว่ากลุ่มอื่นก็เป็นได้ ดังนั้น กลุ่มนี้จึงมีประสบการณ์กับความเครียด และต้องการข่าวสารด้านบันเทิง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน กลับไม่มีความแตกต่างกันในด้านการแสวงหาข่าวทุกด้าน ข่าวทั่วไป และข่าวเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยโดยทั่วไป และแนวคิดด้านการวิเคราะห์ลักษณะประชากรของผู้รับสาร ที่ว่า คนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มักจะมีการแสวงหาจากสื่อต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่า ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ก็ย่อมต้องการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป และข่าวเศรษฐกิจและสังคมเหมือนกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัย ที่แสดงให้เห็นว่า ข่าวสาร 3 อันดับแรกจาก 23 ด้าน ที่กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งต้องการมากที่สุด คือ ข่าวสารด้านสถานการณ์ทั่วไป ด้านการดูแลสุขภาพกายใจ และด้านแหล่งงาน แนะนำอาชีพ ช่องทางทำมาหากิน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่จัดอยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ด้าน (ตารางที่ 7) ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชนี เษจรรษา และคณะ (2541) เรื่องบทบาทสื่อมวลชนและพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่า ราชการที่คนส่วนใหญ่เปิดรับมากที่สุดในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทางโทรทัศน์ คือ ราชการข่าว และราชการวิเคราะห์ข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป ตัวแปรอายุ และอาชีพ เป็นตัวชี้วัดเรื่องความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ดีที่สุด รองลงมา คือ การศึกษา ทั้งนี้จะเห็นว่า อายุ อาชีพ และการศึกษา เป็นตัวแปรที่บ่งบอก และเกี่ยวข้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของ

ประชาชนได้ในระดับหนึ่ง เราอาจสรุปได้ว่าการแสวงหาข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับสถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคล

สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแตกต่างกัน

● การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากข่าวสาร

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรด้านประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่สามารถบ่งชี้ความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ แต่สามารถกำหนดทิศทางความพึงพอใจได้บ้าง โดยการทดสอบจากสมมุติฐานแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านประชากร ไม่มีความแตกต่างด้านการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจ และสังคม และข่าวบันเทิงและสันทนาการ นอกจากนี้ ยังไม่มีความแตกต่างด้าน ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ มีเพียง ตัวแปรการศึกษาเท่านั้น ที่มีความแตกต่าง แต่ก็เป็นส่วนน้อยมาก เพราะมีความแตกต่างด้านความพึงพอใจด้านเนื้อหาและรูปแบบเท่านั้น ส่วนความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน และด้านสาระประโยชน์นั้นไม่พบความแตกต่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน อภิปรายผลได้ดังนี้

1. เพศ ผลการวิจัย พบว่า เพศชายและเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้เพศชายและหญิง ยังไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ แดงรอด (2540) ที่พบว่า วัยรุ่นเพศชายและหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับประโยชน์จากข่าวสารเรื่องการประหยัดในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และตรงกับงานวิจัยของปีทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ที่พบว่าเพศต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จาก “รายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง” ไม่ต่างกัน

2. อายุ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้ อายุที่แตกต่างกัน ยังไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชดา เกียวกุล (2538) ซึ่งพบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

3. อาชีพ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้อาชีพต่างกัน ยังไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ซึ่งศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง ไม่แตกต่างกัน

4. สถานภาพสมรส ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้สถานภาพสมรสยังไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์อีกด้วย ทั้งนี้ จากผลการวิจัยนี้ พบว่า คนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการแสวงหาข่าวทุก ๆ ด้าน จึงอาจเป็นไปได้ว่า ไม่ว่าจะมีส่วนภาพสมรสเช่นไรก็ย่อมต้องการข่าวสารในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจคล้ายๆ กัน จึงมีการรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจากข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ที่พบเช่นกันว่า ผู้ชมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง ไม่แตกต่างกัน

5. การศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน และด้านสาระประโยชน์ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ซึ่งพบว่า ผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้ประโยชน์ จาการายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองแตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ชมที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะมีความพึงพอใจในรายการน้อยกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนวย แดงรอด (2540) ที่พบว่า วิทยุรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับประโยชน์จากข่าวสารเรื่องการประหยัดในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

6. รายได้ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างด้านการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และไม่มีความแตกต่างด้านความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และ

ด้านสาระประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ที่พบว่า ผู้ชมที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากรายการสนทนา 45 นาที บัญหาบ้านเมืองไม่แตกต่างกัน

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาและรายได้ ไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดความแตกต่างด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้านของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ได้ อาจเป็นไปได้ว่า วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำอย่างรุนแรงนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกระดับชั้นในสังคม ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องวิกฤตการณ์ของ Karl A. Siakeu (1984) ที่ว่า วิกฤตการณ์ส่งผลกระทบต่อประชาชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Jame A. Robinson (1968) ที่กล่าวว่า วิกฤตการณ์สร้างความไม่แน่ใจในการควบคุมสถานการณ์ และในการกำหนดทางเลือกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าในวิกฤตเศรษฐกิจที่ตกต่ำมาเกือบ 2 ปี และยังไม่มีความชัดเจนแน่ชัดว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวเมื่อไร ทำให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะในสังคม ขาดความมั่นใจ และไม่สามารถปรับตัวให้ทันตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้านของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม มีเพียงตัวแปรอาชีพ เพียงอย่างเดียวเท่านั้นที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ทั้งนี้จากการทดสอบสมมุติฐานเพื่อดูความแตกต่างด้านการแสวงหาข่าวสารตามลักษณะประชากรนั้น พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข่าวบันเทิงและสันตนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 22-23) ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่าการแสวงหาข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา ประเสริฐวิริยะกุล (2540) เรื่อง การเปิดรับข่าวสารเรื่องวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ การรับรู้ถึงความรุนแรงของวิกฤตการณ์และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของชาวกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเรื่องวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และการลดปริมาณการบริโภคสินค้าต่างประเทศ และการใช้บริการ

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมต่างๆ

1. **เพศ** ผลการวิจัยพบว่า เพศชาย และเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน การใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป

การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ต่างได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน จึงไม่มีความแตกต่างกันด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมต่างๆ

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีเกณฑ์เฉลี่ยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไปสูงที่สุด (ตารางที่ 61) จึงคาดคะเนได้ว่ากลุ่มอายุดังกล่าว มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไปมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะช่วงอายุ 26-30 ปี เป็นวัยทำงาน และเป็นช่วงต้นของการสร้างฐานะทางการเงิน และการเงิน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ จึงมีการปรับตัวในการดำรงชีวิต เพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มอื่น

ส่วนการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้บริการนั้น กลุ่มอายุระหว่าง 51-55 ปี น่าจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้บริการในทิศทางลดลงมากที่สุด อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มนี้ มีภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวมาก และในปัจจุบันบริษัทต่างๆ มีการลดจำนวนพนักงานที่มีอายุช่วง 50 ปี ขึ้นไป โดยใช้โครงการเกษียณก่อนอายุ ดังนั้นกลุ่มนี้อาจได้รับผลกระทบมาก ทำให้มีข้อจำกัดด้านการใช้เงิน กระทบกับช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยสูงอายุ สุขภาพอาจไม่เอื้อต่อการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้บริการต่างๆ เท่ากับกลุ่มอายุอื่นๆ จึงส่งผลให้มีการลดเวลาในการซื้อสินค้า และการใช้บริการมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนินทร์ ศิริฉานนท์ (2539) ที่พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการบริโภคสินค้าและบริการ และงานวิจัยของลัดดา ประเสริฐวิริยะกุล (2540) ก็พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างกัน

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยกลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้าน กลุ่มที่ค้าขาย กลุ่มที่รับจ้าง และกลุ่มที่รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา ยังไม่มีการรับผิดชอบทางครอบครัว เหมือนกับกลุ่มที่ค้าขาย กลุ่มที่รับจ้าง และกลุ่มที่รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ยังมีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยกลุ่มที่ค้าขาย มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ ลดลง มากกว่ากลุ่มที่เป็นนิสิตนักศึกษา และกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแข่งขันทางการค้ามีความรุนแรงมากขึ้น รายได้ไม่แน่นอน และมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากจำนวนผู้ประกอบการอาชีพค้าขายเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย จึงต้องทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่มากกับการประกอบอาชีพ และมักจะไม่มีวันหยุด จึงมีโอกาสนในการใช้บริการต่างๆ น้อยกว่ากลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นโสด และไม่มีภาระทางครอบครัว และกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีรายได้ และวันหยุดที่แน่นอน

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป และด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยกลุ่มที่เป็นโสด มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่เป็นหม้าย ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มที่เป็นหม้ายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นโสด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่เป็นโสด มีอิสระในการใช้ชีวิต และมีภาระรับผิดชอบด้านต่างๆ น้อยกว่าคนที่หม้าย จึงมีโอกาสนในการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทำงานพิเศษ หรือท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นหม้าย ซึ่งอาจมีภาระในการรับผิดชอบครอบครัวมากกว่า ทำให้มีข้อจำกัดด้านการเงิน และเวลา ทำให้มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ และใช้บริการต่างๆ ไปน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นโสด ส่งผลให้กลุ่มที่เป็นหม้ายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้บริการในทิศทางลดลง มากกว่าคนที่โสด

5. การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญาโทมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และอนุ

ปริญญา มีความพร้อมทางด้านอาชีพการงาน ฐานะทางการเงิน และพื้นฐานทางการศึกษาที่ดีกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่า รับรู้ถึงความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่า จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า มากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ มากกว่า กลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ อาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามักมีรายได้น้อยกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท จึงส่งผลให้กลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ต้องประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า และใช้บริการ จึงมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้บริการต่างๆ บริการในทิศทางลดลงมากกว่า

6. รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป การใช้เวลาในการซื้อสินค้า รวมทั้งการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งเป็นไปได้ว่าในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เป็นภาวะที่ประชาชนขาดความมั่นใจขาดทิศทางในการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ส่งผลให้ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องวิกฤตการณ์ ของ James A. Robinson (1968) ที่สรุปลักษณะวิกฤตการณ์ไว้ว่า เป็นภาวะที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของเหตุการณ์ต่างๆ หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อีกทั้งวิกฤตการณ์ยังสร้างความไม่แน่ใจในการควบคุมสถานการณ์ และกำหนดทิศทางเลือกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจเรื่องต่างๆ

จากการวิจัยพบว่า ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ การศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สนใจ และให้ความสำคัญมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การประสบความสำเร็จด้านการทำงาน อาชีพ ธุรกิจ, การประสบความสำเร็จด้านครอบครัว และการหาช่องทางหาอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว และเป็นความสนใจในระดับสูง (ตารางที่ 17) ซึ่งสอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน จึงคาดคะเนได้ว่า ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่า

ประชาชนจะมีเพศ การศึกษา และระดับได้ต่างกัน แต่ก็มีควมสนใจในเรื่องเดียวกัน เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งใกล้เคียงกับการสำรวจความเห็นของชาวกรุงเทพมหานคร จำนวน 938 คน ระหว่างวันที่ 16-23 กันยายน 2541 ของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ซึ่งพบว่าคนกลุ่มใจเรื่องร้ายรับรายจ่ายมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาความมั่นคงด้านการทำงาน และความเข้าใจภายในครอบครัว เป็นลำดับต่อมา

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ทำให้คนเรามีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอีกด้วย

3. อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยกลุ่มที่เป็นนิสิต นักศึกษา กลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ และกลุ่มที่ว่างงาน / กำลังหางาน มีการปรับเปลี่ยนด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ที่กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคต่างกันไปด้วย โดยพฤติกรรมการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏจักรของชีวิต นอกจากนี้ อาชีพ สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิก และแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ล้วนแต่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ทั้งสิ้น

4. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ที่กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคต่างกันไปด้วย

สมมุติฐานที่ 3 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร

จากผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสวงหาข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วน

ข่าวทั่วไป และข่าวบันเทิงและสันตนาการ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป รวมทั้งประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เช่นกัน จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนข่าวเศรษฐกิจและสังคม ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงสรุปได้ว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการแสวงหาข่าวสารในทุกๆ ด้าน ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจสูง ก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งด้านประโยชน์ทั่วไปๆ และประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้มากตามไปด้วย

สำหรับการรับรู้ประโยชน์ต่างๆ ไปนั้น พบว่า ประชาชนได้รับประโยชน์ ด้านการได้รับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และอื่นๆ ครอบคลุมทั้งในและต่างประเทศ มากที่สุด รองลงมาคือ ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพิ่มพูนประสบการณ์ และมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ประโยชน์ในระดับสูง ส่วนประโยชน์ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ 3 อันดับแรก คือ การเข้าใจ และยอมรับถึงความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น , มีแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ประโยชน์ในระดับสูงเช่นกัน

ผลการวิจัย ดังกล่าว เป็นไปตามทฤษฎีเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratification Theory) ที่ว่า ประชาชนในฐานะที่เป็น ผู้รับสาร เป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง (ปรเม สตะเวทิน ,2539) รวมทั้ง แนวคิดเรื่องการแสวงหาข่าวสาร ของชาร์ล แอทกิน (Charles Atkin, 1978) ที่ว่า ความต้องการข่าวสารนั้น เกิดจาก ความไม่รู้หรือไม่แน่ใจ (Uncertainty) ของปัจเจกบุคคล ที่มาจากการมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคลขณะนั้น กับระดับความต้องการที่อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic Uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องสำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้ ความไม่แน่ใจสูง ทั้งนี้ ข่าวสารที่ลดความไม่รู้ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก นั้น Atkin ให้เชื่อว่า ข่าวสารเป็นประโยชน์ในฐานะเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และแก้ปัญหาดังๆ (Instrumental Utilities) ในชีวิตประจำวันข่าวสารบางอย่างอาจจะให้ประโยชน์ทั้งการนำไปใช้ และให้ความบันเทิงขณะเดียวกัน

สมมุติฐานที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากข่าวสาร

จากผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ข่าวทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข่าวบันเทิงและสันตนาการ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยเช่นกัน จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวคือ ประชาชนที่แสวงหาข่าวสารทุกด้านมาก ก็ย่อมมีความพึงพอใจจากข่าวสารมากด้วย ส่วนประชาชนที่แสวงหาข่าวสารทุกด้านน้อย ก็ย่อมมีความพึงพอใจจากข่าวสารน้อยตามไปด้วย

สำหรับความพึงพอใจด้านเนื้อหาและรูปแบบของข่าวสาร อาจเป็นเพราะ สามารถตอบสนองความต้องการในด้านความหลากหลายของเนื้อหา สอดคล้องกับสถานการณ์ นำเสนอความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้ครอบคลุมทั้งในและต่างประเทศ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ประชาชน เป็นคนทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ รอบรู้ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว ส่วนด้านสาระประโยชน์ นั้น ประชาชนอาจนำข่าวสารด้านทั่วไป ไปเป็นเรื่องคุยกับเพื่อน บุคคลอื่น ส่วนข่าวด้านเศรษฐกิจก็นำมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิต สำหรับข่าวบันเทิง ก็สามารถช่วยในการผ่อนคลายความเครียด ดังนั้นแสวงหาข่าวสารจึงมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ และเป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร (News Gratifications) ของเวนเนอร์ (Wenner, 1982) ที่สรุปความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสารด้านต่างๆ ไว้เป็นกลุ่มๆ ซึ่งได้แก่ เพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูล (Orientation Gratification) โดยใช้เพื่ออ้างอิง เป็นแรงเสริมย้ำในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม เพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสังคม (Social Gratifications) และเพื่อประโยชน์ในการลดหรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ (Para-Orientation Gratifications) เป็นต้น

สมมุติฐานที่ 5 การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากข่าวสาร

จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยเช่นกัน จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่า หากประชาชนมีการรับรู้ประโยชน์ด้านต่างๆ ของข่าวสารมาก ก็จะมี ความพึงพอใจต่อข่าวสารด้านนั้นๆ ในระดับมากด้วยเช่นกัน และในทางกลับกัน หากมีการรับรู้ประ

ประโยชน์ด้านต่างๆ ของของข่าวสารน้อย ก็จะมีคามพึงพอใจต่อข่าวสารด้านนั้น น้อยลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ ที่เน้นความสำคัญของกลุ่มผู้รับสาร ในฐานะที่เป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกเนื้อหาของข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง (ประมะ สตะเวทิน ,2539) ซึ่งสามารถอธิบายในแบบจำลองที่แคทซ์ และคอะ (Katz , 1974) สร้างขึ้น ที่พบว่า สภาวะของสังคมและจิตใจที่แตกต่างกัน ทำให้มนุษย์มีความต้องการแตกต่างกัน ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ ทำให้แต่ละคนคาดคะเนว่า สื่อแต่ละประเภทจะสนองความพอใจได้ต่างกันไปด้วย ดังนั้น ลักษณะการใช้สื่อจะแตกต่างกันออกไป

สมมุติฐานที่ 6 การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน และความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่า แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารทุกด้านมาก ก็จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน รวมทั้งความสนใจเรื่องต่างๆ มากด้วย โดยจากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่ว่างงาน / กำลังหางาน มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 34) และมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน มากกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 56) ในขณะที่คนที่เป็นแม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 34) ก็มีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้านน้อยกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้านก็พบเช่นกันว่า กลุ่มที่ว่างงาน / กำลังหางาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารสูงกว่าอาชีพ อื่น ๆ (ตารางที่ 34) และมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้านมากกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 62) ในขณะที่คนที่เป็นแม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 34) และมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้านน้อยกว่า ผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นกัน จึงอาจสรุปได้ว่าการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

สำหรับการรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็น

ไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน ด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนได้ตระหนักถึงความรุนแรงของภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำมาเกือบ 2 ปีอยู่แล้ว กอปรกับประชาชนมีรายได้อลดลง บางกลุ่มก็ตกงาน ทำให้ต้องลดปริมาณการบริโภคสินค้า และการใช้บริการต่างๆ ตามไปด้วย และใช้จ่ายอย่างประหยัดในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่านั้น เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้ง ยังไม่มีสัญญาณอะไรมาบ่งชี้อย่างชัดเจนว่า เศรษฐกิจจะฟื้นตัวเมื่อไร เมื่อประชาชนขาดความมั่นใจจึงหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายเงิน และหันไปเก็บออมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัย ที่พบว่า ประชาชนมากกว่าครึ่งหนึ่งลดการใช้เวลาในการซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวันลง ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องประดับ/นาฬิกา รองเท้า/กระเป๋า เครื่องสำอาง/น้ำหอม และอุปกรณ์สื่อสาร โดยอุปกรณ์สื่อสารนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.6 ระบุว่าไม่เคยซื้อ หรือเลิกซื้อเลย (ตารางที่ 15) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้จ่ายของคนไทยในยุคไอเอ็มเอฟ ของสุชุม เฉลยทรัพย์ (2541) ที่พบว่า คนไทยใช้จ่ายลดลงค่อนข้างมาก และผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2541) ก็พบตรงกันว่า คนไทยมีการปรับตัวด้านการกินอยู่ โดยลดความสิ้นเปลืองต่างๆ ลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค อ้างในลัดดา ประเสริฐวิริยะกุล (2540) ที่ว่า การรับรู้ถึงสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีผลต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุบล เบ็ญจรงค์กิจ (1985) ที่พบว่า เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ดังนั้น การรับรู้ประโยชน์จากข่าวสาร จึงไม่มีความสัมพันธ์กับ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันด้านการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้บริการต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสาร กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของวิรัตน์ในกรุงเทพมหานคร ของอำนาจ แดงรอด (2540) ซึ่งพบว่า ทักษะ เกี่ยวกับประโยชน์จากข่าวสารในเรื่องการประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของวิรัตน์ในกรุงเทพมหานคร และงานวิจัย ของลัดดา ประเสริฐวิริยะกุล (2540) ที่พบเช่นกันว่า การรับรู้ถึงความรุนแรงของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการลดปริมาณการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ

ส่วนการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค ด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชาชนมีการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมาก ก็จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ มาก

ตามไปด้วย ในทางกลับกัน ถ้าประชาชนมีการรับรู้ประโยชน์จากข่าวสารด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจน้อย ก็จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ น้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ ที่เน้นความสำคัญของผู้รับสารในฐานะที่เป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกเนื้อหาของข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง (ปรมะ สตะเวทิน , 2539)

สมมุติฐานที่ 7 ความพึงพอใจจากข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวัน

จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันทุกด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน อยู่แล้ว เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมาตั้งแต่กลางปี 2540 และยังไม่มีความโน้มที่จะฟื้นตัว ดังนั้น ความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทุกด้าน

สำหรับ ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบนั้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้เวลาในการใช้บริการต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้ แสดงว่า ประชาชนได้รับความพึงพอใจจากเนื้อหาและรูปแบบของข่าวสาร จึงนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ด้านการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป แต่ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและรูปแบบ ไม่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และการใช้บริการต่างๆ นั้น อาจเป็นไปได้ว่า ประชาชนตระหนักถึงความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจอยู่ก่อนแล้ว และได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว นั่นเอง

ส่วนความพึงพอใจจากข่าวสารด้านสาระประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เวลาในกิจกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้เวลาในการซื้อสินค้า และใช้เวลาในการใช้บริการ

ต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านสาระประโยชน์มาก ก็จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เวลาด้านการซื้อสินค้า และการใช้บริการต่างๆ น้อยลงด้วย กล่าวคือ ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ (มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2542) ประชาชนแทบจะไม่มี การปรับลดเวลาในการซื้อสินค้า และใช้บริการต่างๆ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามที่คาดหมาย ทั้งนี้ อาจจะเป็นไปได้ว่า ประชาชนได้ลดพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายอยู่ก่อน แล้ว จึงไม่ค่อยเห็นความเปลี่ยนแปลงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ดังจะเห็นจากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งลดการบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวันลง (ตารางที่ 15) และส่วนใหญ่ลดการใช้บริการต่างๆ ลงด้วย โดยสามในสี่ ระบุว่าเลิกดูคอนเสิร์ต ท่องเที่ยวต่างประเทศ และเล่นสนุกเกอร์ (ตารางที่ 16) ดังนั้นความพึงพอใจจากข่าวสารด้าน สาระประโยชน์ จึงไม่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคในกรุงเทพและต่างจังหวัดของศูนย์ข้อมูลพิเศษทางการตลาด บริษัทคามาสส์ บีบีดีโอ จำกัด ซึ่งศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกัน 2 ครั้ง คือ เดือนพฤษภาคม 2540 และ เดือนมีนาคม 2541 ซึ่งพบว่า คนกรุงเทพ 69% มีการเปลี่ยนแปลงนิสัยการใช้จ่ายใช้สอยมากกว่าปี 2540 โดยเฉพาะเรื่องสินค้าอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า คนกรุงเทพ มีการเปลี่ยนยี่ห้อสินค้าที่ใช้ อยู่ไปใช้สินค้าที่ราคาถูกลง และให้ความสนใจต่อสินค้าที่มีการลดราคามากกว่าปีที่ผ่าน ๆ มา และยังคงสอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ฐานเศรษฐกิจ 11-14 มกราคม 2541) ที่พบว่า คนไทยมีการปรับตัวด้านการกินอยู่ โดยลดความสิ้นเปลืองต่างๆ ลง เช่น ประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ รู้จักกินอาหารที่ราคาไม่แพง และลดหรือเลิกเที่ยวกลางคืน

นอกจากนี้ ความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ ยังมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า หาก ประชาชนได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์มาก ก็จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ มากขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ตกต่ำต่อเนื่องมาเกือบ 2 ปี ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกระดับชั้นของสังคม ทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ สูงมาก เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหาข่าวสาร ข่าวสารที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ ข่าวด้านสถานการณ์ทั่วไป ข่าวสารด้านการแพทย์ การดูแลสุขภาพกายใจ และข่าวสารด้านแหล่งงาน แนะนำอาชีพ ช่องทางทำมาหากิน ดังนั้น สื่อมวลชนจึงควรนำเสนอข่าวสารสถานการณ์ทั่วไป ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคม ให้ครอบคลุมทุกๆ ด้านมีทั้งความหลากหลาย และเจาะลึกในประเด็นข่าวนั้นมากขึ้น มิใช่นำเสนอข่าวสารคล้ายๆ กันทุก ๆ สื่อ และควรนำเสนอข่าวสารให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ และไม่เน้นเฉพาะในกรุงเทพหรือในสังคมเมือง เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของทั้งประเทศ และสามารถตอบสนองความต้องการข่าวสารของประชาชนทุกระดับเท่าเทียมกัน ไม่มุ่งเน้นสนองความต้องการของกลุ่มคนในเมืองกลุ่มเดียว ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยของประเทศ เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อคนทุกชนชั้น ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบท ส่วนข่าวสารด้านข่าวสารด้านการแพทย์ การดูแลสุขภาพกายใจ นั้นควรมีการเสนอแนะแนวทางการดำเนินชีวิต และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เหมาะสม การดูแลรักษาจิตใจให้ยอมรับกับความเปลี่ยนแปลง และเน้นการให้กำลังใจในการต่อสู้กับวิกฤตเพื่อลดความหดหู่ สิ้นหวัง ท้อถอยจากข่าวสารหนักๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนมากมายในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ สำหรับด้านแหล่งงานและการประกอบอาชีพ ควรนำเสนอแนวทางการประกอบอาชีพที่เป็นรูปธรรม เผยแพร่ความรู้ เทคนิค ช่องทางเสริมสร้างอาชีพใหม่ ๆ ให้แก่ผู้ที่ว่างงาน / กำลังหางาน ให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง และควรนำเสนออย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านรูปแบบของการเสนอข่าวนั้น ประชาชนต้องการข่าวสารในเชิงวิเคราะห์เจาะลึกมากที่สุด รองลงมา คือ รายงานข่าวสถานการณ์ทั่วไป และสัมภาษณ์นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ สื่อมวลชนควรมีการนำเสนอข่าวที่ลึกประเด็นเชิงเจาะลึก และให้รายละเอียดมากยิ่งขึ้น มีการรายงานประเด็นข่าวนั้นอย่างต่อเนื่อง ควรหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่มาจากแหล่งข่าวเดียวกัน เนื้อหาดูซ้ำๆ กันทุกสื่อ และเน้นเพียงว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน เมื่อไร แต่ควรชี้และวิเคราะห์ให้ประชาชนเห็นถึงสาเหตุ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

1.3 ด้านสื่อ พบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนเลือกใช้ในการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง สามารถกระตุ้นอารมณ์ได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ และยังเป็นสื่อที่ประชาชนทุกเพศทุกวัย และทุกฐานะเข้าถึงได้ง่ายที่สุด และปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ต่างๆ มีการปรับปรุง และแข่งขันอย่างรุนแรงเพื่อรายงานข่าวให้มีความรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา ดังนั้นสื่อโทรทัศน์จึงควรมีการคัดเลือกข่าวสารที่เหมาะสม ก่อนนำเสนอสู่ประชาชน โดยเน้นความถูกต้อง เหมาะสม แท้จริง และสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ส่วนสื่อที่รองลงมา คือ สื่อหนังสือพิมพ์รายวัน / รายสัปดาห์ และสื่อวิทยุ ก็เช่นกัน ควรมีการเลือกสรรเนื้อหาข่าวสาร และรูปแบบให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2. ผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทุกด้าน ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากข่าวสารทุกด้าน ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ ทั้งนี้ประชาชนต้องการติดตามความเคลื่อนไหว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในระดับที่สูงมาก เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวในการดำรงชีวิต และเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการทำในระดับสูง ส่วนด้านการรับรู้ประโยชน์นั้น ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันในหลายด้าน ๆ อาทิ การติดตามความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งข่าวด้านเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และอื่นๆ ครอบคลุมทั้งในและต่างประเทศ, ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพิ่มพูนประสบการณ์ของตนเอง และยังทำให้เข้าใจและยอมรับถึงความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ส่วนด้านความพึงพอใจนั้น ประชาชนได้รับความพึงพอใจด้านความรวดเร็ว และทันเหตุการณ์ในการเผยแพร่ข่าวสารมากที่สุด และช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้ง ได้รับความทราบเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงด้านการเงิน เศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้ สื่อมวลชน และผู้เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข่าวสาร จึงควรนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับประชาชนทุกระดับ ไม่นั่นเพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

3. ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์ด้านประโยชน์ทั่วไป และด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และความพึงพอใจจากข่าวสาร ด้านเนื้อหาและรูปแบบ และด้านสาระประโยชน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการต่างๆ แสดงให้เห็นว่าประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นในการลดการบริโภคสินค้า และใช้บริการต่างๆ และปรับตัวให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัย ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งลดการใช้เวลาในการซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวันลง ซึ่งได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องประดับ/นาฬิกา รองเท้า/กระเป๋า เครื่องสำอาง/น้ำหอม และอุปกรณ์สื่อสาร โดยอุปกรณ์สื่อสารนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.6 ระบุว่าไม่เคยซื้อ หรือเลิกซื้อเลข (ตารางที่ 15) และกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสามในสี่ ระบุว่า ไม่เคยหรือเลิกดูคอนเสิร์ต ท่องเที่ยวต่างประเทศ และเล่นสนุกเกอร์ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ (ตารางที่ 16) ดังนั้น จึงนับเป็นโอกาสอันดี ที่สื่อมวลชนจะช่วยกันรณรงค์ และปลูกฝังค่านิยมเรื่องการประหยัด ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัด และควรปฏิบัติตลอดไป มิใช่เฉพาะช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเท่านั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ของประชาชนกรุงเทพ ซึ่งเป็นผู้ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมากที่สุด เท่านั้น ซึ่งเป็นกรอบการวิจัยที่ค่อนข้างจำกัด จึงควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ทั้งในเขตเมือง และชนบท

2. จากผลการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนต้องการข่าวสารเชิงเจาะลึก เพื่อประกอบการตัดสินใจและเป็นแนวทางในการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเชิงเจาะลึก ระหว่างประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในระดับที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ผู้ประกอบการรายย่อย ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ถูกลดเงินเดือน กลุ่มที่ถูกเลิกจ้าง เกษตรกร ฯลฯ เพื่อทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนแต่ละกลุ่มว่าต้องการข่าวสารเจาะลึกแบบใดบ้าง เนื้อหาของข่าวสาร รวมทั้งสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ เนื่องจากข่าวสารแต่ละด้านย่อมมีเนื้อหา และรูปแบบ และการเลือกใช้สื่อเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

3. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการเพียงไม่กี่รายการ ซึ่งอาจจะไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการต่างๆ ของประชาชนได้อย่างชัดเจนนัก ดังนั้น จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการด้านต่างๆ ให้กว้าง และเจาะลึกขึ้น เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการด้านต่างๆ ที่แท้จริงของประชาชน

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ ความพึงพอใจจากข่าวสาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชน ในช่วงที่เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว และช่วงที่เศรษฐกิจเป็นปกติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมด้านต่างๆ ของประชาชน ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจ และสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน